

THE FATE OF YOUNG UKRAINIANS
ON THE LABOR MARKET
IN CENTRAL EUROPE

Aneks

Dobre praktyki - zagraniczne studia przypadku

1. W kontekście usprawnienia przepływu informacji oraz zwiększenia aktywności uchodźców na polskim rynku pracy

Niemcy – w celu zmniejszenia rosnących kosztów stałych obsługi administracyjnej władze Niemiec wykorzystwały odpowiedniki polskich urzędów pracy do włączenia uchodźców w lokalne rynki pracy

Włączeniem uchodźców w lokalne rynki pracy zajmowały się odpowiedniki polskich urzędów pracy, które znając lokalne realia współpracowały z ogólnokrajowymi służbami zatrudnienia. Wykorzystując istniejącą infrastrukturę administracyjną Niemcy uniknęły kosztów związanych z tworzeniem nowych instytucji czy departamentów, ułatwiły przebieg poszczególnych procesów i skorzystały z siły roboczej o odpowiednich kwalifikacjach. Należy przy tym podkreślić, że kwestią kluczową było zapewnienie uchodźcom i lokalnej społeczności równego dostępu do rynku pracy i usług urzędów pracy.

Niemcy – wykorzystanie patronów obywatelskich, by zostali mentorami dla uchodźców oraz w ich imieniu wywierali wpływ na właścicieli nieruchomości i na pracodawców

Właściele mieszkań początkowo nie byli chętni oferować swoich nieruchomości uchodźcom, a pracodawcy nie byli skłonni ich zatrudniać. Uchodźcom przydzielano patronów obywatelskich, którzy znając specyfikę lokalnych rynków działali jako mentorzy dla uchodźców, zwiększając poziom zaufania między uchodźcami a właścicielami i pracodawcami. Dzięki tym aktywnościom udział wynajmujących i pracujących uchodźców zwiększył się. Jednocześnie zaleca się, by patroni byli wspierani przez organizacje mające doświadczenie w pracy z uchodźcami i ich integrowaniu. Patroni obywatelscy nie potrafią bowiem wystarczająco usamodzielniać uchodźców, a ich entuzjazm z czasem słabnie. Mimo to program okazał się być na tyle skuteczny, że w obliczu kolejnych migracji rząd zdecydował się pozostawić go na stałe.

USA - program wsparcia wczesnego zatrudnienia uchodźców działa od ponad 40 lat, podnosząc stopy zatrudnienia uchodźców o 12-13 pkt. proc.

W USA od 40 lat działa program Matching Grant. Program oferuje kompleksowe wsparcie uchodźcom tzw. case management pozwalające na skuteczną aktywizację na rynku pracy. Badanie Shin Seono z Goethe University Frankfurt sugeruje, że uczestnicy programu mieli o 12-13% wyższe prawdopodobieństwo znalezienia pracy w porównaniu do osób o analogicznych charakterystykach bez dostępu do programowego wsparcia. Program oferuje uczestnikom między innymi szkolenie w odnalezieniu się na rynku pracy, tzw. employment skills training, referencje/ polecenia pracowników, wsparcie w znalezieniu mieszkania czy szkolenia językowe.

2. W kontekście usprawnienia przepływu informacji oraz zwiększenia aktywności uchodźców na polskim rynku pracy

THE FATE OF YOUNG UKRAINIANS
ON THE LABOR MARKET
IN CENTRAL EUROPE

Kanada – przybywający z zagranicy mają dostęp do szkoleń podnoszących ich kwalifikacje oraz kursów językowych, w których stacjonarnie lub online uczą się we właściwym dla nich tempie

W 1992 roku Kanada uruchomiła program darmowych kursów językowych, które dzisiaj odbywają się zarówno w formie stacjonarnej, jak i online. W trakcie zajęć kursanci nie tylko uczą się języków urzędowych, ale i zdobywają wiedzę na temat życia codziennego w Kanadzie. Kursy mogą być połączone ze szkoleniami podnoszącymi kwalifikacje, a na portalu internetowym obcokrajowcy zyskują dostęp do dodatkowych materiałów wspierających naukę języka. Kanada nadała priorytet komunikacji werbalnej i pisemnej oraz nauce czytania, a z programu każdego roku korzysta nawet 60 tysięcy migrantów. Niezwykle istotne jest, by każdy z kursantów uczestniczył w zajęciach odpowiadających jego poziomowi znajomości języka oraz by kursy były dostępne w wielu lokalizacjach i o różnych godzinach, co umożliwia uczestnictwo większej liczbie osób. Efektywność kursów została oceniona pozytywnie, średnio uczestnikom udało się podnieść swoje kompetencje językowe we wszystkich czterech obszarach (czytanie, pisanie, słuchanie i mówienie) o 1 poziom.

Niemcy – dzięki kursom językowym i szkoleniom zawodowym zagwarantowano uchodźcom możliwość spełnienia lokalnych standardów dotyczących kwalifikacji zawodowych

Uchodźcy, którzy przyjechali do Niemiec nie znali języka niemieckiego, a ich kwalifikacje nie spełniały lokalnych standardów. By zapobiec niezadowoleniu społeczeństwa nie obniżono dotychczasowych standardów, lecz zaoferowano uchodźcom kursy językowe i szkolenia zawodowe, dzięki którym byli w stanie spełnić niemieckie wymogi podjęcia pracy w określonych zawodach. Ponadto, wsparcie otrzymali potencjalni przedsiębiorcy, a procedury uznawania zagranicznych kwalifikacji zostały uproszczone. Zanim uchodźcy rozpoczęli pracę w wyuczonych zawodach kierowano ich na stanowiska niewymagające wysokich kwalifikacji. Niemniej jednak, Niemcy osiągnęły umiarkowany sukces w aktywizacji uchodźców. W przeciągu 5 lat około połowę z nich udało się włączyć w rynek pracy, ale pracowali oni głównie na stanowiskach niższych niż w krajach pochodzenia.

Szwecja – szwedzka Rada Szkolnictwa Wyższego wprowadziła cyfrowe certyfikaty poświadczające kwalifikacje

Przy okazji syryjskiego kryzysu uchodźczego szwedzkie władze uznały, że nie mogą marnować potencjału przybywających do kraju uchodźców, którzy pracowali poniżej swoich kwalifikacji lub w oczekiwaniu na ich uznanie zbyt długo pozostawali poza rynkiem pracy. Szwedzka Rada Szkolnictwa Wyższego zdecydowała się na wprowadzenie cyfrowego procesu aplikacyjnego i cyfrowych certyfikatów uznających zagraniczne kwalifikacje. Dzięki tym rozwiązaniom czas oczekiwania na pozytywną weryfikację wniosku został znacząco skrócony, a obcokrajowcy nie muszą zgłaszać się do urzędów, gdy potrzebują kopii swoich dokumentów. Co więcej, stworzono internetową bazę danych zawierającą kwalifikacje z kilkudziesięciu państw, która od razu informuje użytkownika, jakie szwedzkie kwalifikacje odpowiadają jego wykształceniu i jest uznawana przez pracodawców. W rezultacie roczna liczba rozpoznanych certyfikatów wzrosła prawie dwukrotnie.

THE FATE OF YOUNG UKRAINIANS
ON THE LABOR MARKET
IN CENTRAL EUROPE

3. W kontekście zwiększenia możliwości polskiego systemu opieki nad małymi dziećmi oraz potencjalnej relokacji uchodźców

USA – program *Rozwoju Rodzinnych Mikroprzedsiębiorstw Opiekuńczych dla Uchodźców* umożliwia uchodźcom prowadzenie rodzinnych biznesów opiekuńczych w swoich domach

Zdając sobie sprawę, że wielu przybyłych do Stanów Zjednoczonych rodziców nie może pracować poza domem, gdyż opiekuje się dziećmi, władze zezwoliły uchodźcom na prowadzenie we własnych domach punktów opieki dla dzieci. W ramach Programu Rozwoju Rodzinnych Mikroprzedsiębiorstw Opiekuńczych dla Uchodźców obcokrajowcy otrzymują szkolenia biznesowe i w opiece nad dziećmi, wsparcie w aplikowaniu o licencję na prowadzenie punktu opieki oraz stypendium w wysokości 3000 USD na materiały potrzebne im do prowadzenia biznesu. By skorzystać z programu uchodźcy muszą mieć warunki lokalowe zapewniające podopiecznym bezpieczeństwo i możliwości nauki i rozwoju oraz nie mogą mieszkać w USA dłużej niż 5 lat. Zaleca się, by w Polsce tego typu inicjatywa powstała przy współpracy władz publicznych i organizacji lokalnych oraz sektora NGO.

Niemcy – utworzono kompleksowe punkty kontaktu dla uchodźców, w których są oni w stanie załatwić wszystkie sprawy związane z mieszkaniem, pracą czy usługami społecznymi

Uchodźcy, którzy przyjechali do Niemiec nie znali języka niemieckiego, a ich kwalifikacje nie spełniały lokalnych standardów. By zapobiec niezadowoleniu społeczeństwa nie obniżono dotychczasowych standardów, lecz zaoferowano uchodźcom kursy językowe i szkolenia zawodowe, dzięki którym byli w stanie spełnić niemieckie wymogi podjęcia pracy w określonych zawodach. Ponadto, wsparcie otrzymali potencjalni przedsiębiorcy, a procedury uznawania zagranicznych kwalifikacji zostały uproszczone. Zanim uchodźcy rozpoczęli pracę w wyuczonych zawodach kierowano ich na stanowiska niewymagające wysokich kwalifikacji. Niemniej jednak, Niemcy osiągnęły umiarkowany sukces w aktywizacji uchodźców. W przeciągu 5 lat około połowę z nich udało się włączyć w rynek pracy, ale pracowali oni głównie na stanowiskach niższych niż w krajach pochodzenia.

Kanada – władze Kanady promują migrację do regionów wiejskich lub oddalonych od wielkich miast, sponsorując regiony będące w stanie zapewnić migrantom pracę i godne warunki życia

Przeciwdziałając odpływowi młodszych obywateli do największych miast, starzeniu się społeczeństwa i brakowi rąk do pracy w obszarach słabiej zurbanizowanych Kanada wspiera relokację migrantów do mniejszych miejscowości oraz obszarów oddalonych od kanadyjskich wielkich miast. Potencjalni kandydaci zakwalifikowani do programu muszą spełnić szereg kryteriów wyznaczonych przez rząd centralny oraz przez władze lokalne z miejsc, do których planują się przenieść (wymogi dotyczą m.in. wykształcenia, doświadczenia zawodowego, znajomości języka czy posiadania odpowiednich środków finansowych przez osoby dotychczas niepracujące w Kanadzie). Ośrodki uczestniczące w programie muszą wykazać się posiadaniem ofert pracy, dostępu do kluczowych usług publicznych (w tym edukacji i służby zdrowia) oraz możliwości skutecznego włączenia migrantów w lokalne społeczności. Początkowe wyniki wskazują, że tak przeprowadzona relokacja przyniosła korzyści osobom, które zdecydowały się

THE FATE OF YOUNG UKRAINIANS
ON THE LABOR MARKET
IN CENTRAL EUROPE

na stałe zamieszkać poza dużymi miastami, jak i przyczyniła się do rozwoju gospodarczego regionów słabiej zurbanizowanych.

4. W kontekście zwiększania liczby dostępnych nieruchomości poprzez wykorzystanie istniejących zasobów

Kanada – stare szkoły i opuszczone budynki zostały przekształcone w schrony i jednostki mieszkalne

Ze względu na ogromny deficyt mieszkaniowy w Kanadzie napływający uchodźcy byli lokowani m.in. w schroniskach dla bezdomnych, gdzie zajęli ok. 40% miejsc. W ramach poszukiwania dodatkowych rozwiązań mieszkaniowych gminy starały się zidentyfikować nieużywane i niezamieszkałe tereny rządowe, które można byłoby wykorzystać do celów mieszkaniowych. Ten przegląd potencjalnych rozwiązań mieszkaniowych obejmował nieruchomości możliwe do wykorzystania tymczasowo ze względu na sezonowe użytkowanie (np. magazyny, akademiki) oraz nieruchomości, które zostały całkowicie opuszczone (np. stare szkoły i biura). Mimo, iż koszt renowacji zidentyfikowanych nieruchomości był wysoki, ostatecznie inwestycja została zrekompensowana dochodami, które miasto otrzymało z czynszu, przez co wykorzystanie istniejącego majątku okazało się być tańszym rozwiązaniem niż budowa zupełnie nowych jednostek.

Niemcy – wprowadzono dotacje na czynsz, aby zachęcić uchodźców do opuszczenia wspólnych mieszkań i skorzystania z mieszkań prywatnych

Nowo przybyli uchodźcy byli początkowo umieszczani w mieszkaniach wspólnych dla uchodźców, które izolowały ich od reszty mieszkańców. Aby uniknąć odseparowania uchodźców od miejscowych postawiono za cel przyjęcie uchodźców na prywatnym rynku mieszkaniowym. Poprzez dopłaty do rynkowych stawek za czynsz zachęcano uchodźców do opuszczania wspólnych mieszkań i korzystania z mieszkań prywatnych. Dodatkowo początkowe lokale państwowe były projektowane jako tymczasowe lokale mieszkalne, aby zachęcić uchodźców do ich opuszczenia. Z kolei, aby uniknąć nieodpowiedniego zakwaterowania i wykorzystywania uchodźców, starannie dobierano lokale na rynku mieszkań prywatnych. Ostatecznie uchodźcom udało się wejść na prywatny rynek mieszkaniowy i opuścić wspólne mieszkania, co sprzyjało integracji z miejscową ludnością.

Na podstawie:

1. „Uchodźcy z Ukrainy w Polsce”, raport z badań, <https://centrumwielokulturowe.waw.pl/uchodzcy-z-ukrainy-w-polsce-raport-specjalny/> [data dostępu: 28.11.2022].
2. „Uchodźcy z Ukrainy w Polsce” raport z badań <https://www2.deloitte.com/pl/pl/pages/press-releases/articles/Integracja-ukrainskich-uchodzcow-wplynie-pozytywnie-na-PKB-Polski-i-przyczyni-sie-do-szybszej-odbudowy-Ukrainy.html> [data dostępu 28.11.2022].